

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.144/2013/12.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Mossóczy Attila ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Kisházi János ügyvéd által képviselt II.r. és III.r., a személyesen eljáró IV.r., V.r., VI.r., VII.r., VIII.r. alperesek ellen tulajdonjog megállapítása iránt az Egri Törvényszék előtt 4.G.20.146/2011. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.185/2012/6. számú jogerős ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II., III.r. alpereseknek, mint együttesen jogosultaknak 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárás költséget és az államnak - felhívásra - 800.000 (nyolcszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes, a II., a IV., és az V.r. alperesek testvérek, a III.r. alperes a II.r. alperes fia.

A B Kft-t (jelenlegi neve: B F Kft.) 1991. július 31-én a felperes 820.000 Ft és a VI.r. alperes 180.000 Ft nagyságú törzsbetéttel alapította.

A felperes 1992. február 1-jén üzletrészből 200.000 - 200.000 Ft névértékű üzletrészt, a IV. és a VII.r. alperesre, 100.000 Ft névértékű üzletrészt a VIII.r. alperesre ruházott át.

1993. május 28-án a VI. r. alperes az üzletrészt a IV.r. alperesre, a VIII.r. alperes az üzletrészt a VII.r. alperesre ruházta.

1993. június 30-án a kft. a törzstőkéjét 1.000.000 Ft-ról 20.000.000 Ft-ra emelte fel. A felperes üzletrésze 1.200.000 Ft, a II.r. felperesé 13.600.000 Ft, a IV. és az V.r. alpereseké 2.400.000 - 2.400.000 Ft, a VII.r. alperesé 400.000 Ft névértékű

lett. A II.r. alperes a tőkeemelés során állatállományt, gépeket, berendezéseket apportált. 1994. júniusában további üzletrész átruházások következtében a felperes 900.000 Ft, a II.r. alperes 10.190.000 Ft, a IV., V. r. alperesek 1.800.000 - 1.800.000 Ft, a VII.r. alperes 300.000 Ft, a perben nem álló A Rt. pedig 5.010.000 Ft névértékű üzletrésszel rendelkezett.

1994. július 29-én újabb üzletrész átruházások folytán a felperes és a VII.r. alperes tagsági viszonya a kft-ben megszűnt, a IV.r. alperes üzletrésznének névértéke 2.700.000 Ft-ra, az V.r. alperesé 2.100.000 Ft-ra emelkedett.

Az 1994. december 20-i taggyűlésen a felperes közölte, az üzletrésze eladásakor kényszerhelyzetben volt. Közte és a II.r. alperes között nem volt vitatott, hogy tulajdoni arányuk a kft-ben 50-50 %. A korábbi vagyontárgyait kivinni kívánja a társaságból, a társaságban azonban 40 %-os mértékű részesedéshez mindenképpen ragaszkodik. A II., a IV. és az V.r. alperesek elzárkóztak attól, hogy üzletrészeikből akár ingyenesen, akár visszatérően a felperesnek üzletrészhányadokat juttassanak. A tagok azonban határozatot hoztak arról, hogy részére az építőipari tevékenységéhez kapcsolódó tárgyi eszközöket kiadják.

1995. március 17-én egy „megállapodás” elnevezésű okirat aláírására került sor a felperes és a II.r. alperes között. E szerint a felperes üzletrésze 51 %, ebből a IV.r. alperes kapott 10 %-ot (maradt 41 %), a II.r. alperes üzletrésze 49 %, ebből az V.r. alperes kapott 10 %-ot (maradt 39 %), ezen üzletrész-arányok végleges rendezését, illetve arányosítását az A Rt. üzletrésznének kivásárlása és a hitelállomány törlesztése után tervezik. A felperes üzletrésze (41 %) a testvérek között került „szétírássra” adásvételi szerződés formában, de ellentételezés nélkül. A visszaadás is így módon történik, vagy a felperes, vagy az általa megnevezett személy részére.

Az A Rt. 1996. november 29-i kizárása után a II.r. alperes üzletrésze 13.600.000 Ft, a IV.r. alperesé 3.600.000 Ft., az V.r. alperesé 2.800.000 Ft névértékű lett.

1997. április 9-én a II.r. alperes üzletrészét a fiára, a III.r. alperesre ruházta át.

A felperes végleges keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felperes és a II.r. alperes a tulajdonosa az üzletrészek 40-40 %-ának (a II.r. és a III.r. alperes közötti üzletrész átruházás színe alatt), a IV. és az V.r. alperes pedig 10-10 %-nyi üzletrésszel rendelkezik. Másodlagosan kérte az 1992. február 1-jén, a közte és a IV., a VII., illetve a VIII.r. alperesek közötti üzletrész átruházási, az 1993. május 28-án, valamint 1994. július 29-én létrejött üzletrész átruházási szerződések színe alatt megállapítását.

Előadta, anyagi jellegű gondjai keletkeztek korábbi vállalkozói tevékenységéből eredően, ezért testvéreivel megállapodott abban, hogy formálisan, átmenetileg megszünteti tagsági viszonyát. Célja

az üzletrésztartásra vezethető végrehajtás megakadályozása volt. Előadása szerint a II.r. alperessel azonos tulajdoni hányaddal rendelkezett, a IV. és az V.r. alpereseknek 10-10 % tulajdoni hányadot juttattak ingyenesen. Az 1995. március 17-i „megállapodás” a két „főtulajdonos” közötti valós akaratot tükrözi.

A II. és a III.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Előadták, hogy a felperes saját felróható magatartására hivatkozik. Pontos kereseti kérelmet nem terjesztett elő. Az 1995. március 17-i „megállapodás” megkötésekor nem volt a kft. tulajdonosa. A II.r. alperes hangsúlyozta, hogy már ő sem tagja a kft-nek. A III.r. alperes pedig arra hivatkozott, hogy az apportot a II.r. alperes szolgáltatta, az annak fejében szerzett üzletrész tekintetében a felperest semmilyen jogosultság nem illeti meg. A IV-VIII.r. alperesek lényegében nem vitatták, hogy csak formálisan voltak a kft. tagjai.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Az elsődleges kereseti kérelmet azért találta alaptalannak, mert a kft-ben nincs 40 %-ot képviselő üzletrész. A másodlagos kereseti kérelem kapcsán egyebek mellett hangsúlyozta, a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a szerződő felek, bár az üzletrészek átruházására irányuló nyilatkozatot megtették, ténylegesen nem kívánták a tulajdonjogot átruházni. Az elsőfokú bíróság szerint a bizonyítási eljárás eredményeként az állapítható meg, hogy valamennyiük tényleges szándéka a felperes üzletrésztartásra vezetendő végrehajtási eljárás megghiúsítása volt. A tulajdonos-változásokat a cégbíróság bejegyezte. A valós tulajdonátruházási szándék miatt a szerződések nem színteltek, hanem azzal szemben akitől a vagyontárgyat elvonták, relatíve hatálytalanok (Ptk. 203. § /1/ bekezdés). Az 1995. március 17-i „megállapodás” a felperesi üzletrész tulajdon visszaállítására vonatkozó szándéknyilatkozat, az tartalma szerint előszerződésnek nem tekinthető.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kifejtette, a felperes a kft. alapításakor 82 %-os társasági részesedéssel rendelkezett, amely a tőkeemelés folytán 6 %-ra csökkent. A II.r. alperes üzletrésze 68 %-ot képviselt. 1994. július végén a felperes már nem volt tagja a kft-nek, üzletrészét részben az A Rt-re, részben a IV.r. alperesre ruházta át. A felperes célja az volt, akarata arra irányult, hogy tulajdonából a perbeli üzletrész kikerüljön, szerződéses akarata tehát megvolt. Az 1995. március 17-i „megállapodást” a felperes és az azon írtakkal szemben, ténylegesen saját nevében (nem a kft. képviselőjeként) a II.r. alperes írta alá. Ebből azonban nem következik, hogy a II.r. alperes kötelezettséget vállalt volna saját üzletrésze olyan mértékű átruházására, hogy az a felperes keresetében állított névértékű üzletrész tulajdonát eredményezze. A

„megállapodás” csak egy szándékot tükröz, előszerződésnek nem tekinthető. Annak alapján nem állapítható meg, hogy a felperes 8.000.000 Ft névértékű üzletrészt szerez. A felperes csak a fellebbezésében hivatkozott a közös tulajdonú üzletrész tényére, amely hivatkozás a Pp. 235. § /2/ bekezdése alapján nem volt figyelembe vehető. A másodfokú bíróság rámutatott, a Pp. 163. § /2/ bekezdése alapján, függetlenül a IV-VIII.r. alperesek felperessel egyező előadására a színleltséget illetően, a II-III.r. alperesek vitatására tekintettel, az elsőfokú bíróságnak joga volt a szerződések színleltségének vizsgálatára.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és tartalmilag keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte. A Ptk. 207. § /6/ bekezdésének, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 114. § /5/ bekezdésének, illetve a Pp. 163. § /2/ bekezdésének megsértésére hivatkozott.

Kifejtette, a Ptk. 207. § /6/ bekezdése értelmében a szerződés akkor színlelt, ha a felek nem kívánnak szerződést kötni, vagy ha a felek szándéka kölcsönösen más tartalmú szerződés megkötésére irányult. A felek valójában nem kívántak szerződést kötni. E körben a perben eljáró bíróságok nem a felek tényleges akarathiányát vizsgálták, hanem csak az okiratok tartalmát. A IV., az V., a VII.r. alperesek nyilatkozataiban, B É, J J Szné tanúvallomásában foglaltak mind a felperesi állítás helytállóságát igazolták. E tanúvallomásokra tekintettel a másodfokú bíróság „kételyre” nem hivatkozhat (Pp. 163. § /2/ bekezdés).

A felperes állítása szerint a szerződést kötő személyek valós akarata nem irányult az üzletrész átruházására, illetve megszerzésére. Céljuk az volt, hogy a felperes ne szerepeljen a társaság tagjai között a tagjegyzékben, cégjegyzékben. Önmagában az, hogy jelenleg nincs 40 %-ot képviselő üzletrész a kft-ben, nem zárja ki a keresetnek helytadást, figyelemmel a Gt.114. § /5/ bekezdésében foglaltakra. Az e jogszabályi rendelkezésben írtakra történt hivatkozás nem minősül meg nem engedett keretváltoztatásnak.

A felperes szerint a „megállapodásban” foglaltakat a perben eljáró bíróságok nem megfelelően értékelték. Iratellenesen rögzítették, hogy a II.r. alperes hivatkozott arra, a IV. és az V.r. alperesek nem voltak részesei a „megállapodásnak”. Maga a II.r. alperes is megerősítette, hogy a IV., és az V.r. alperesekkel szóban megállapodtak, és ezt követően jött létre a „főtulajdonosok” közötti írásbeli „megállapodás”. E tényeket maguk a IV. és az V.r. alperesek is elismerték.

A II., és a III.r. alperesek a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását, a IV. és az V.r. alperes a felülvizsgálati kérelemnek történő helytadást kérték.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta (Pp. 275. § /2/ bekezdés), s azt a felhozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

A felperes eljárásjogi szabálysértésre történt hivatkozásával kapcsolatban a Kúria rámutat arra, a másodfokú bíróság helyesen értelmezte a Pp. 163. § /2/ bekezdését, amikor azt rögzítette, az elsőfokú bíróság jogszerűen folytatott le bizonyítási eljárást. Az adott ügyben, nem vitásan, a felperes és a IV-VIII.r. alperesek előadása érdemben azonos volt. Ugyanakkor a II. és a III.r. alperesek velük ellentétesen nyilatkoztak. Emellett ellentétes tartalmú okiratok álltak rendelkezésre. Tehát mindkét oldalon, minden fél által tett egyező előadás nem volt. Így a felperes és a IV-VIII.r. alperesek állítását a bíróságoknak nem kellett valószínűsítenie, mert a Pp. 163. § /2/ bekezdésében meghatározott feltételek maradéktalanul nem valósultak meg. Egyébként valamennyi fél egyező előadását sem köteles a bíróság elfogadni, ha annak tekintetében kételye merül fel.

Az 1995. március 17-én kelt „megállapodás” vitathatatlanul, tartalmát tekintve kizárólag a felperes és a II.r. alperes között jött létre, még akkor is, ha a II.r. alperes magát a kft. nevében eljáró személyként tüntette fel az aláíráskor. A II.r. alperes, ahogyan arra a másodfokú bíróság ítéletében rámutatott, csakis a saját nevében járhatott el, üzletrésszel ő, illetve a többi tag és nem a kft. rendelkezett. Nem vitásan a IV. és az V.r. alperesek tudtak az abban írtakról és azzal egyetértettek. Ugyanakkor, ahogy azt a perben eljáró bíróságok egyezően kifejtették, a „megállapodás” tartalmánál fogva nem alkalmas annak alátámasztására, hogy a felperes jogszerűen tart igényt 8.000.000 Ft névértékű üzletrész-hányadra. Maga a „megállapodás” kiindulópontja, hogy a felperes 51 %-nyi üzletrésszel rendelkezett, nem bizonyított. Ezt a másodfokú bíróság helyesen, az iratokban foglaltaknak megfelelően mutatta ki. A „megállapodásból” nem állapítható meg, ki, mikor, milyen névértékű üzletrészt juttat a felperesnek. Ezen „megállapodás” tehát előszerződésnek sem tekinthető, hiszen a megkötendő szerződések lényeges pontjait nem tartalmazza.

A fent kifejtettekre tekintettel nincs jelentősége, hogy a Gt. 114. § /5/ bekezdése módot ad közös tulajdonú törzsbetét, illetve a közös tulajdonú üzletrész megszerzésére (Gt. 122. §). Abban a Kúria egyetértett a felperessel, hogy a Pp. 235. § /2/ bekezdése, helyesen /1/ bekezdése nem zárta ki, hogy a másodfokú bíróság vizsgálja a 114. § /5/ bekezdésének tükrében is a kereset megalapozottságát. A Gt. 114. § /5/ bekezdésére történő hivatkozás új jogi érv, s olyan új tény állításának, új bizonyíték benyújtásának nem tekinthető, amelyre a Pp. 235. §-ának /1/ bekezdése tartalmaz korlátozó rendelkezéseket. Ugyanakkor a Gt-ben

biztosított fenti lehetőségnek nincs az ügy érdemi elbírálására kihatása, figyelemmel arra, hogy a „megállapodásból” a korábban kifejtettek szerint kötelezettség nem keletkezhet. Ezért a másodfokú bíróságnak ezzel kapcsolatos indokolása az ügy érdemi eldöntését nem befolyásolta.

A felperes a másodlagos keresetével összefüggésben felülvizsgálati kérelmében a Ptk. jelenleg hatályos 207. § /6/ bekezdésének megsértését állította, mivel megítélése szerint bizonyította, miszerint a felek egyáltalán nem kívántak szerződést kötni. A Kúria az eljáró bíróságokkal azonosan utal arra, a szerződés színlelt volta és ez okból semmissége csak akkor állapítható meg, ha mindkét (valamennyi) szerződő fél akarata egy másik szerződés létrehozására vonatkozott, vagy nem irányult szerződés megkötésére. A felperes a perben nem azt állította, hogy az általa megjelölt üzletrész adásvételi szerződések más tartalmú szerződések létrejöttére irányultak (pl. ajándékozássra), hanem azt, hogy a szerződéses akarat hiányában ezek a szerződések nem is jöttek létre. Ezen állítással szemben ezek a szerződések létrejöttek. Az üzletrészeket megszerző IV-VIII.r. alperesek tulajdonosként viselkedtek, a becsatolt taggyűlési jegyzőkönyvek szerint a taggyűléseken részt vettek, ott határozatot hoztak, az üzletrészek többszörös átruházása során esetenként vevőként, illetve eladóként eljárak. Valójában az állapítható meg a felperes és a IV-VIII.r. alperesek nyilatkozataiból, hogy a szerződéseknek rejtett indoka a felperes üzletrészére vezethető végrehajtás megakadályozása volt. (Ugyanakkor a felperes magatartása nem mindig ennek felelt meg, hiszen az üzletrészének névértéke hol csökkent, hol emelkedett, a tőkeemelésben ő is részt vett). A felperes és a IV-VIII.r. alperesek egyező előadásának elfogadása esetén arra kell rámutatni, hogy a feleket rejtett indokok vezették, titkos fenntartásaik voltak. A Ptk. 207. § /5/ bekezdése értelmében azonban a felek titkos fenntartása, vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria ezért a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán irányadó Pp. 78. § /1/ bekezdése szerint kötelezte őt a II. és a III.r. alperesek javára a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/, /5/ és /6/ bekezdése alapján, a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § /1/ bekezdése szerint, ÁFA-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. A IV-VIII.r. alpereseknek megítélhető perköltségük nem merült fel.

A Kúria kötelezte továbbá a felperest az illetékekről szóló 1990.

évi XCIII. törvény 74. § /3/ bekezdése alapján alkalmazott 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése és 15. § /1/ és /3/ bekezdése szerint az illetékfejlesztési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére is.

Budapest, 2014. február 27.

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. a tanács elnöke, Dr. Vezekényi Ursula sk. előadó-bíró, Dr. Osztoivits András sk. bíró